N:o 6
1938

Uusi HUOMEN

»ÄLKÄÄ ANTAKO TULEN SAMMUA«

UUSI HUOMEN

on vakavahenkinen suomalaiskansallinen naisten lehti, joka

tekee työtä kansallisen heräämisen ja kansakokonaisuuden puolesta,

ajaa suomalaisuus-, heimo- ja maanpuolustusasiaa,

seuraa valtiollisia tapahtumia sekä kotimaassa että ulkomailla isänmaallis-kansallisen maailmankatsomuksen mukaisesti,

käsittelee yhteiskunnallisia kysymyksiä, etenkin naisen asemaan tai työalaan liittyviä, samoin työväenkysymystä,

taistelee kansamme siveellisen kunnon ja terveen elämän puolesta,

selostaa kansan- ja kotitalouteen sekä maatalouden alalle kuuluvia kysymyksiä,

seuraa suomalaista sivistyselämää, etenkin kirjallisuutta ja taidetta ja huomioi myöskin yleismaailmallisia kulttuuri-ilmiöitä,

sisältää kaikkea naisten harrastuspiiriin kuuluvaa virkistävää tai kehittävää lukemista.

Uusi Huomen on jokaisen isänmaallisen suomalaisen naisen oma lehti!

Lehti ilmestyy kaksi kertaa kuukaudessa, kesäkuukausina kerran.

Tilaushinta Smk. 30:— vsk. kotimaassa, ulkomaille 1½ doll.

Tilattavissa kaikista postitoimistoista, kirjakaupoista ja asiamiehiltämme. yli maan sekä lehden toimistosta os. HELSINKI, Neitsytpolku 7, puh. 64 159, toimistoaika klo 10—13.

Tilatkaa ja tutustukaa lehteen!

Uusi
HUOMEN

ISÄNMAALLIS-KANSALLINEN NAISTEN LEHTI

Toimitussihteeri: ELSA VUORJOKI, Puh. 45 336
Taloudenhoitaja: TYYNI LEISIO

HILJA RIIPINEN, päätoimittaja
Toimituskunta: ELNA HETEMÄKI, VIOLA KUISTIO, ANNA POHJANHEIMO, EEVI SOLANNE
Julkaisija: KUSTANNUS-OY. RASTI

TOIMISTO: Helsinki, Neitsytpolku 7, Puh. 64 159. Klo 10—13
Tilaushinta vsk. 30:—

N:o 6 30. 7. 1938

”Orientoidutaan länteen”

Meidän aikanamme on tapa ravita kansaa iskusanoilla. Samaa sanaa käytetään suuremmissa ja pienemmissä puheissa, kirjoituksissa ja keskusteluissa. Erikoisesti tarjoillaan nyt ”fascismia vastaan” iskusanan ohella ja täydennyksenä sanontaa ”orientoidutaan Skandinaviaan”.

Monikohan niistä, joille tätä jokapäiväistä leipää tarjoillaan, on sanan sisällöstä selvillä? Ehkä joku on avannut Tietosanakirjan ja lukenut sieltä: orienteerautua = etsiä itää (Orient = itä) ja tuskin viisastunut. Mutta ollakseen ajan tasalla keskustellut kuten muutkin: Meillä orientoidutaan Ruotsiin — Skandinaviaan.

Selvää suomea puhuaksemme meillä siis ”etsitään itää” Skandinavian kautta. Parempaa iskusanaa ei totisesti kansanrintamamielessä olisi voitu keksiä. En tarkoita suinkaan sitä eduskunnallista kantaa, jonka tarkoituksena on hätätapausten varalta turvautaua niihin apulähteisiin, jotka ovat mahdollisuuksien ulottuvilla, jollaisena Ruotsi monine rikkauksineen on huomioitava. En liioin luonnollisia hyvän naapurin suhteita monissa eri muodoissa, jotka on huolellisesti hoidettava. Vaan tarkoitan paljoa muuta orientoitumisen varjolla kulkevaa harrastelua sekä tältä että tuolta puolen Pohjanlahden.

Jotakin siitä.

Tarvitsiko esim. punainen Internationaale juuri Suomen orientoitumisen keinoa kohtauspaikakseen. Ja nytkö juuri, kun valkoinen Suomi viettää juhlavuottaan 20-vuotismuistoissa. Turkuun juhannuksen tienoilla järjestetyt ”kansanvallan päivät” olivat Internationaalien aputoimintaa. ”Kansanvallan” varjolla siellä orientoiduttiin punaisen Pohjolan puolesta. Että punainen orientoituminen olisi saanut jonkinlaisen valtakunnallisen sävyn, marxilaisuutta edustivat ja opettivat pääministerit ja parlamenttien puheenjohtajat. Ja kun meidän hyvä, herttainen kansamme on sillä asteella lukutaidossa, ettei usko eikä aina käsitä painettua sanaa, saatettiin punaiselle kokousväelle sanoa kansanvallan tarkoitukset peittelemättä ja levittää ne yli maan hallituksen pää-äänenkannattajan välityksellä ilman, että marxilaisten kanssa hallitseva keskusta olisi ollut punaisesta kansanvaltajulistuksesta millänsäkään. — Kansanvalta on ase marxilaisiin päämääriin pääsyä varten. — Päämäärä on sosialistinen, punainen Pohjola. Ne ajatukset sanottiin peittelemättä punaisessa kansanvallan orientoitumisjuhlassa. Vaan puolueitten johtajia ei liikuta. Onhan heillä vielä tänä päivänä korkeat tuolit istuttavana: parlamentin varapuhemiehen, ministerin j.n.e. Mitäpä huomisesta. Ja sitäpaitsi orientoidutaanhan Ruotsiin — mahtavaan länteen.

Ruotsin marxilaiset ovat selvästi sanoneet, että siellä yhä vihataan vapaussodan perin-

Aino Kallas

60-vuotias

Aino Kallas, „Reigin papin" ja useitten muitten jylhien virolaisaiheisten „tarinain" kirjoittaja täyttää elokuun 2 päivänä kuusikymmentä vuotta. Hän on niitä suomalaisia kirjailijoita, jotka etevällä taiteellaan ja ihmiskuvauksella, jossa inhimillisesti arvokkaalle tunnustetaan pätevyys, herättävät aikamme eetillisesti höllän kirjallisen markkinarihkaman keskellä luottamusta kirjallisuuden kohottavaan merkitykseen todistuskappaleena inhimillisen sukukunnan ikuisesta pyrkimyksestä, yhäti kestävistä elämänarvoista, mutta myös ihmiselämän järkyttävästä tragiikasta kohtalon edessä. Kaikki tai ei mitään! — Henrik Ibsenin Brandin lause — soveltuu Aino Kallaksen koko myöhäisemmän monumenttaalituotannon johtolauseeksi, taikka niinkuin Meritsin nuori vaimo Maie sanoo tekijättären novellissa „Lasnamäen valkea laiva": „Miksi te kysytte? Minä en ole kukaan, minulla ei ole nimeä eikä lasta, ei miestä eikä kotia."

Aino Kallas

Ehdottomuudenjulistuksessaan, jota kannattaa korkea taide, Aino Kallas kohtaa ajassamme ainoastaan aniharvoja muita kirjailijapersonallisuuksia. Varmaa on, että paras osa hänen tuotannostaan saa

---

teistä kiinnipitävää Suomea, vainotaan tänä päivänä Suomen vapauden puolesta taistelleita miehiä. Toisaalta pyritään Ruotsista määräilemään, miten meillä kieliasiat on orientoitumisen ehtona järjestettävä. Kaikkein vakavin vaara on kuitenkin se punainen liberalismi, t.s. kulttuuribolshevismi, joka jäytää Ruotsin sivistystä. Kulttuuribolshevistinen Ruotsi avustaa yhdessä marxilaisten kanssa jatkuvasti marxilaisten taistelua Espanjan tuhoamiseksi suurin rahasummin ja ehdotetaanhan noille punasotilaille Ruotsin kunniallista urhoollisuusmitalia, juhlitaan heitä kuin kansallissankareita. Norrbottenissa kouluttaa komintern puna-agenttejansa Skandinaviaa varten. Merimiehistö on Ruotsissa jo jyrkän kommunistinen ja moni kaupunki, kuten m.m. Göteborg, ovat jotenkin punaisia marxilaispesäkkeitä. Punainen Ammattiyhdistys on terrorisoinut jo Ruotsin talonpojan niin valtansa alle, että hän tuskin uskaltaa vähäistä uudistusta konnullaan ilman ammattijärjestön lupaa.

Riittäkööt ylläolevat viittaukset osoittamaan, millaiseen länteen meillä erikoisesti vasemmisto kiihkoisasti orientoi tätä maata ja mitä omia luokkataistelutarkoituksia vasemmiston kiihkoon liittyy.

Senvuoksi ei nykyinen orientoituminen innostuta ainoatakaan kansallisesti herännyttä suomalaista. Me tunnustamme syvästi kiitollisina kaiken sen miehekkään ja ylväästi ruotsalaisen, mitä silmissämme sellainen kuin kenraali Linder brigaadilaisineen edustaa. Me iloitsemme vilpittömästi siitä puolustustahdosta, jota suojeluskuntiemme ja lottajärjestömme kaltainen vapaaehtoinen maanpuolustustoiminta Ruotsissa edustaa. Me iloitsemme lämpimästi siitä kansallisesti heräävästä, isänmaallisesti rehdistä marxilaisuutta vastustamaan liittyneestä nuoresta Ruotsista, joka nousee ja kasvaa. Mutta marxilaiseen, peralbinilaiseen Ruotsiin meillä ei ole vähintäkään vetoa. Se edustaa meille yhä — emme mitään mahda — samaa kovaa marxilaisesti myrkytettyä naapuria, joka v. 1918 armottomasti kielsi meiltä avun ja joka suuren hädän hetkellä raskaasti petti naapuruuden yrittämällä riistää Ahvenanmaan, tuon maamme parhaan kulmavarusteen, Suomen ja Pohjolan lukon. Punainen ja punertava Ruotsi ei meille ole yhtään sen läheisempi tänäkään päivänä. — Niin eikä meistä Moskova kominterneineen ja taisteluineen n.s. "kansanvallan, vapauden ja rauhan puolesta fascismia vastaan" — kuten idän iskulause kuuluu — muutu vähääkään paremmaksi, vaikka idän johtamaan marxilaisuuteen orientoidutaan Skandinavian kautta.

"Itä on itä — kavahda sitä!"

Hilja Riipinen

sijansa maailmankirjallisuudessa. John Galsworthy on hänestä sanonut: Aino Kallas on „eräs väkevimpiä ja yksilöllisimpiä elävistä kirjailijoista." Täten hänen asemansa ei ainoastaan suomalais-virolaisessa, vaan myös eurooppalaisessa tietoisuudessa on määrätty.

Aino Kallas alotti kirjailijatoimintansa julkaisten vaatimattoman runokokoelman "Lauluja ja ballaadeja" (1897) sekä pari vuotta myöhemmin novellikokoelman „Kuloa ja kevättä". „Kirsti" (1902) oli sielunkuvausta ajan tyyliin. Virolaiseen aihepiiriin, joka sitten tuli hänelle niin keskeiseksi, hän siirtyi kertomuksillaan kahdessa kokoelmassa „Meren takaa" (1904 ja 1905) ja julkaisi v. 1907 kuvauksen „Ants Raudjalg", Itämerenmaakuntien venäläistyttämisajan nuoren miehen elämäntarinan, sekin muotisuunnan mukainen levottoman hengen kuvaus. Vuonna 1913 ilmestyi novellikokoelma „Lähtevien laivojen kaupunki" ja samalta vuodelta on kuuluisa kertomus „Lasnamäen valkea laiva", jossa tekijättären oma yksilöllisyys ensi kertaa tulee täysin selvästi näkyviin. Lyhyissä proosaballaadeissa, jotka sisältyvät kokoelmaan „Vieras veri" (1921) hän kehittää omintakeista tyyliään, perehtyy maaorjuuden aikuisen Viron elämään, vuosisatoja pitkän piinan historiaan, poljettuun rahvaaseen, sen sieluntiloihin, kärsimyksiin ja kuitenkin sammumattomaan vapaudenjanoon. Nämä tarinat ovat jo lapidaarisessa ilmaisumuodossaan ja tunteen intensiivisessä hehkussa, kaikesta tilapäisestä ja toisarvoisesta paljastettuina, tosin irrallisesti johonkin paikallisuuteen ja historialliseen ympäristöön sijoitettuina, mutta kuitenkin ajattomina ja yleisinhimillisinä maailmankirjallisuuden ihanimpia ja ihmeellisimpiä pienoiskertomuksia rakkauden kaikkivallasta. Niiden joukossa on "Legenda nuoresta Odelesta ja pitaalisesta", jossa rakkauden ikuinen kaipuu on saanut tavattoman ylevän ja runolisen ilmauksen.

Vuonna 1920 Aino Kallas julkaisi romaanin „Katinka Rabe", hienon, kirkkaan sielunkuvauksen, palautuen siinä sovinnaisempaan tyyliin. Vuosi 1923 oli sitten käänteentekevä. Siitä alkaen hänen runollinen luomisensa kohosi kuin mahtava doomi torninhuippuineen yleviin korkeuksiin. Sanottuna vuonna ilmestyi liivinmaalainen tarina „Barbara von Tisenhusen", jonka Rannun kirkkoherra Mattheus Jeremias Friesner on kertonut rippilapsestaan. Se on ajallisesti sijoitettu 1500-luvun synkeihin puitteihin, mutta tarina aatelisneidosta, joka sydämensä tinkimättömästä vaatimuksesta rikkoo ihmissääteistä lakia, kasvaa mittasuhteiltaan yleisinhimilliseksi. „Reigin pappi", hiidenmaalainen tarina (1926) jatkaa suurten proosaballaadien sarjaa. Se on vapaasti sommiteltu eräistä historiallisista ainekista ja kertojana on päähenkilö itse, Reigin ensimmäinen kirkkoherra Paavali Lempelius. „Reigin pappi" on rakkauden synkkä murhenäytelmä; järkyttävästi se toteuttaa vaatimusta, että sydämen voimat ovat ylikäymättömät, ulkopuolella syyllisyyden ja syyttömyyden. Kolmantena Aino Kallaksen suurista proosaballaadeista ilmestyi hiidenmaalainen tarina "Suden morsian" v. 1928, jonka tapahtuma-aika on sijoitettu 1600-luvulle, suurten noitavainojen aikaan. Tämä merkillinen, ahdistava tarina, jossa tekijätär kuvaa intohimon — yhdentekevä, minkä — daimoonista valtaa ihmisen yli, on kirjallisuuden terävimpiä kartoituksia niiltä alueilta, missä ihmisen sielulliset liikunnot yhtyvät primitiivisiin vaistoihin, psykopatologiaan ja mielipuolisuuteen.

Näiden kolmen laajan „tarinan" jälkeen ilmestyi vielä v. 1930 kaksi lyhyempää: "Imant ja hänen äitinsä" (myöh. dramatisoitu nimellä „Mare ja hänen poikansa") sekä „Pyhän joen kosto". Ensinmainittu on äidinrakkauden murhenäytelmä, monumenttaalinen yksinkertaisessa suuruudessaan: "vaan kaikesta rakkauden raivosta maan päällä, kuin ihmisten sydämiä, niinkuin raakunkuoria ruhtoo, on kantajansa rakkaus kohtunsa hedelmään raisuin ja polttavampi kahden lempiväisen paloa." „Pyhän joen kosto" sivuaa luonnonsymboliikallaan "Sudenmorsiamen" alaa.

Tätä tarinan ja toden rajamailla liikkuvaa kerrontaa, jossa näennäisesti ahtaisiin puitteisiin on saatu sopimaan niin paljon inhimillisen tragiikan suuruudesta, tunnehehkua, dramaattista voimaa ja samalla lyyrillistä kauneutta, tukee arkaisoiva, raamatullinen, yksinkertainen kieli. On kuin todella lukisikin siroin goottilaisin kirjaimin piirrettyä kirjoitusta vuosisatojen takaa, Rannun kirkkoherran Mattheus Jeremias Friesnerin ja Reigin papin, Paavali Lempeliuksen viisaan elämän arvoituksia.

Aino Kallaksen kirjailijalaatu on saattanut syntyä ainoastaan tarkoin määrätyillä edellytyksillä, ulkonaisten olosuhteiden ja sisäisen runoilijakehityksen onnellisesta yhteensattumasta. Hän on syntynyt suomalaisessa kulttuurikodissa, saksalaisin kosketuksin — hänen isänsä oli Julius Krohn — hänen kehitykseensä ovat ratkaisevasti vaikuttaneet hänen yhä läheisemmät suhteensa Viroon, niin että tämä maa tuli hänen toiseksi kotimaakseen, hänen avioliittonsa virolaisen diplomaatin kanssa ja täten avautuneet kansainväliset suhteet sekä hänen perehtymisensä ja eläytymisensä Viron historiaan ja maarahvaan ajatustapaan. Täten syntyneistä edellytyksistä runoilijamielikuvitus on loihtinut nuo proosaballaadit, nuo rahvaantarinain ja historiallisten asiakirjain merkilliset yhdistelmät, joille tekijättären eetillinen mahtiponsi ja ylevä ihanneusko on antanut yleisinhimillistä pätevyyttä.

Kun Aino Kallas nyt täyttää kuusikymmentä vuotta, niin kaksi maata, Suomi ja Viro, kiittää häntä ja osoittaa hänelle kunnioitustaan arvokkaasta kirjailijatyöstä, jossa näemme ilmauksen suomalais-virolaisesta heimoyhteydestä. Muistettakoon, että Aino Kallas on muutoinkin suuresti edistänyt heimositeitten lujittamista nimenomaan kulttuurivaihdon alalla. Hän on suomentanut virolaista runoutta, julkaissut kokoelman esittelyjä nuoren Viron kirjallisuudesta ja hänen L y d i a K o i d u l a-elämäkertansa on älykkäimpiä suomalaisia kirjallisuuskriitillisiä tutkimuksia.

Otava on tänä vuonna julkaissut Aino Kallaksen Valitut teokset kolmena kauniina niteenä.

U. T.

Vera Tiura:

PIONEERIEN JÄTTÄMÄ PIIRRE amerikkalaiseen naisluonteeseen

”Hän pyrki eteenpäin nälän ja vaikeuksien kattamaa rosoista tietä päämääränään onnellisemman maan kajastus. Miesjoukolle, joka hääri hetken aineellisten arvojen kokoamisessa, oli hän väsymättömänä seurana tukien heitä kodissa, missä vallitsivat uskollisuus ja kasvavat lapset.” — *Benjamin Ide Wheeler.*

Ymmärtääkseen amerikkalaista naista täytyy häneen tutustua omassa ympäristössään amerikkalaisessa kodissa. Euroopasta tarkasteltaessa voi hänen suhteensa pahasti erehtyä.

Tosi on, että Amerikka on miehisen voiman ja yritteliäisyyden maa, mutta sen koteja hallitsee naisen käsi. Amerikkalainen nainen on, ihme kyllä, kodin ihminen. Naimisiin mentyään hän ei hapuile enää mitään virasto- tai konttoripaikkoja, sillä hän ei halua jättää kotiaan, miestään ja lapsiaan vieraan hoitoon. Koskapa myös vain harvojen keskiluokkaan ja pieniin virkamiesperheisiin kuuluvien kannattaa edes uneksia kotiapulaisesta — siksi kallispalkkaista tällainen apu on — niin on amerikkalainen nainen oppinut itse suorittamaan kotiaskareensa ja hoitamaan lapsensa. Olkoonpa nuori rouva vaikka varakkaastakin kodista ja huomattavan yliopistollisen sivistyksen saanut, niin mukautuu hän miehensä taloudelliseen asemaan ja käy reippaasti käsiksi talousaskareisiin.

Amerikkalainen mies ymmärtää antaa arvon naisten työlle kodissa ja ponnistelee kaikkensa sitä helpottaakseen. Siksipä onkin Amerikan miehinen kekseliäisyys luonut kotitalouden helpottamiseksi paljon sellaista, mistä naiset nykyisin saavat huojennusta työssään ympäri maailman. Monien keksintöjen avulla saadaan työhön järjestys ja työt luistamaan, niin että perheen äiti saa aikaa omaksikin kehitykseen ja voi älykkäästi seurata miehensä harrastuksia ja töitä. Olkoonpa kyseessä vaikka *blue monday* — sininen maanantai jokaviikkoinen pyykkipäivä, niin siihenkään ei tarvita tavallisuudesta poikkeavaa hälinää. Aamuvarhaisella panee talon rouva edellisenä iltana lajitellun ja likoamaan asetetun pyykkinsä pesukoneeseen, kääntää sähkön, jättää koneen laulamaan ja kiiruhtaa valmistamaan perheen aamiaisen. Koska lasten on oltava kouluissa klo 8 ja miesten toimistoissa, myymälöissä, rakennuksilla ja muualla myös samaan aikaan ja matkat ovat tavallisesti pitkät, niin täytyy aamiaisen olla valmiina jo ½ 8. Aamiaiseen kuuluu jokin hedelmä tai hedelmämehu, puuroa, munia ja pekonia, kuumat soodakakut tai paahdeleipä ja kahvi. Kaasuakin käyttäen vaatii aamiaisen valmistaminen erikoista näppäryyttä.

Saatuaan perheensä lähetetyksi päivän tehtäviin kiiruhtaa rouva jälleen pesunsa ääreen, tarkistaa koneen työn, lopettaa huolellisen huuhtelun ja vääninkoneen jäleltä levittää jo siinä kello kymmenen vaiheilla puhtaat vaatteet iloisesti kuivumaan raikkaassa aamuilmassa. Pesua riittää joka viikoksi, sillä vuodevaatteetkin vaihdetaan kerran viikossa, mutta luonnollisesti ei se ole hyvinkään likaista, sillä joka-aamuinen kylpy säilyttää pitovaatteetkin puhtaina. Vasta kun koko pyykki on kuivumassa, käy rouva puhdistamaan aamiaisen jälet keittiöstä ja ruokahuoneesta. Makuuhuo-

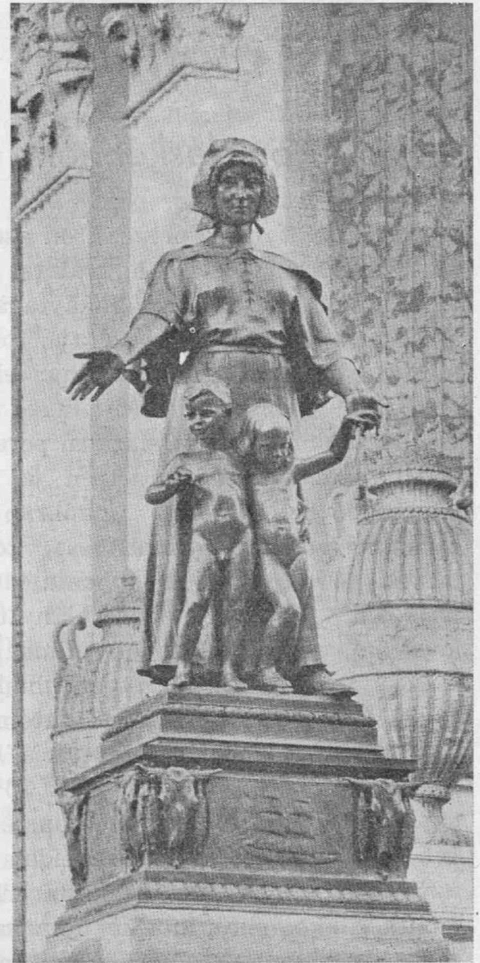
Ulkoasu ja kestävyys ne juuri ovat HMN huonekalujen menekkiä lisänneet.

neet ovat tuultuneet koko aamun ja oleskeluhuone myöskin kaipaa huoltoa. Pölyimuri tai matkaharja surisee reippaasti ja valmista tulee pian ja tottuneesti. Jos lasten koulu on likellä, saavat he kevyen lounaan kotona klo 12—13 vaiheilla. Mies harvoin ehtii kotia päivällä, ja siksi päääteria valmistetaankin vasta klo 18:ksi.

Iltapäivä on amerikkalaisen rouvan virkistysaika muulloin paitsi pyykkipäivinä, jolloin saavat jäädä luennot, kerhot, elokuvat, teatterien iltapäivänäytökset j.m.s. Vierailutkaan eivät silloin häiritse, sillä kaikilla on sama "sininen maanantai". Sininen johtunee siitä, että amerikkalainen tulkitsee murheellisen mielensä "sinisellä tunnelmalla", *feeling blue*. Samoin ovat Uuden Englannin sunnuntairajoitukset ja muut yksilöllistä vapautta rajoittavat säädökset saaneet "sinisen lain" nimen, *blue laws*. Muina viikonpäivinä tavallisten arkiaskarten ohessa luetaan, soitetaan, vieraillaan, käydään luennoilla, poliittisissa kokouksissa, vanhempien neuvostossa ja hyväntekeväisyysharrastuksissa.

Yksinäisyyteen vetäytyneitä naisia on Amerikassa luonnollisesti niinkuin muuallakin. He ovat enimmäkseen teräväsilmäisiä liikenaisia, konttori- ja virkanaisia, opettajia ja taloustyöläisiä. Taloustyöläisten ammatti on raskainta työtä, mitä Amerikan laki tai ainakin yleinen käsitys sallii naisen tehdä. Siksipä amerikkalaiset matkailijat suorastaan kauhistuvat nähdessään meilläkin naisia rakennuksilla tiilien ja sementin kantajina, maalareilla puhdistajina, laivoissa lastaustöissä, vieläpä auran kurjessa, niitto- ja muissa ulkotöissä maaseudulla.

Pioneeriajoilta periytynyt käsitys miehisen voiman käyttämisestä naisen suojana ja toisaalta naisellinen tukeminen miehen töissä ja ponnistuksissa on edelleenkin voimassa Amerikassa. Samalla tavalla kuin pioneerinaiset nurkumatta seurasivat miehiään vaarallisillekin retkille, milloin härkävaunussa poikki valtavan asumattoman mantereen ennen tuntemattomille seuduille, milloin erämaata valloittamaan *homesteadille* — vapaatilalle, milloin kullanetsijän vaarallisille retkille, samalla tavalla suhtautuvat Amerikan naiset nykyaikaistuneeseen maailmaankin. Mutta aina säilyttävät he naisellisuutensa, hoitavat kotiaan, tekevät siitä linnan, jonka muurien sisällä kasvatetaan maan tulevia haltijoita.

Pioneeriäiti. San Fransiscon keskustaan pystytetty patsas niiden naisten kunniaksi, jotka miestensä rinnalla raivasivat villiä länttä asutukselle.

Soraääniä näissä naistenkin puuhailuissa on, ja ne äänet kantavat kauas. On kuitenkin otettava huomioon, että Amerikan väestöön on sekaantunut maailman kaikkia rotuja, sillä sen portit ovat olleet avoimina kaikille kansoille ja kaikille roduille. Ne, joilla ei ole pioneeriäidin perinnöksi jättämää luonteen syvyyttä, eksyvät helposti väärällä tavalla hyväkseen käyttämään amerikkalaiseen juurtunutta käsitystä naisen asemasta. Silloin kohoaa pinnalle kaikenlaista vaahtoa, mikä aivan väärin tuomitaan amerikkalaisuudeksi.

„Diktaattori" — pikku tytön laskennon opettaja

Uudestisyntynyt Portugali on asettanut tunnuslauseekseen, joka mm. vallitsi sille kuuluvan rakennuksen sisäänkäytävää Parisin maailmannäyttelyssä: Vaeltaja, ole tervetullut tutustumaan — ihailla sinun ei ole pakko. Näissä sanoissa ilmenee uuden valtion luojan, Antonio Oliveira Salazarin persoonallisuus. Lukukammiosta, taloustieteen ja finanssiopin ylioppilaiden joukosta Coimbran vanhassa, kunnianarvoisessa yliopistossa, toivottomasti tärveltyä valtiotaloutta kohentamaan kutsuttu hiljainen, jäntevä, uskon elähyttämä tiedemies on valmis kaikille näyttämään saavutuksensa, pyytämättä massojen ihailua. Oman arvon tunto ja suuri vaatimattomuus kuvastavatkin tätä "älyn diktaattoria".

Portugalin valtiotalous, joka 10 vuotta sitten näytti toivottomalta sitoumusten ja velkain ja vuosikymmeniä kasvaneiden vajausten vyyhdiltä, on nyt terveellä pohjalla, eikä ole monta viikkoa siitä, kun koko kansa juhli Salazarin kymmenvuotispäivää valtiovarainministerinä.

Mutta valtiotalouden terveyttäminen toi mukanaan kaikki valtiollisen elämän ja taloudellisen toiminnan, yhteiskunnallisen järjestelmän suuret ongelmat ja niin joutui Salazar luomaan, käyttäen puitteina Italian korporatiivisen järjestelmän perusajatuksia ja Portugalin oman historian opetuksia, omintakeisen portugalilaisen "uuden valtion", elimellisen yhteiskunnan. Tämä luomisprosessi on yhäti käynnissä, vähitellen toteutetaan sen periaatteet uusilla aloilla, uusien ammattipiirien keskuudessa. Vähitellen kasvatetaan kansa siihen henkeen, joka yksin voi järjestelmän elävöittää, kansallisen herätyksen, yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden ja kokonaisuuden henkeen.

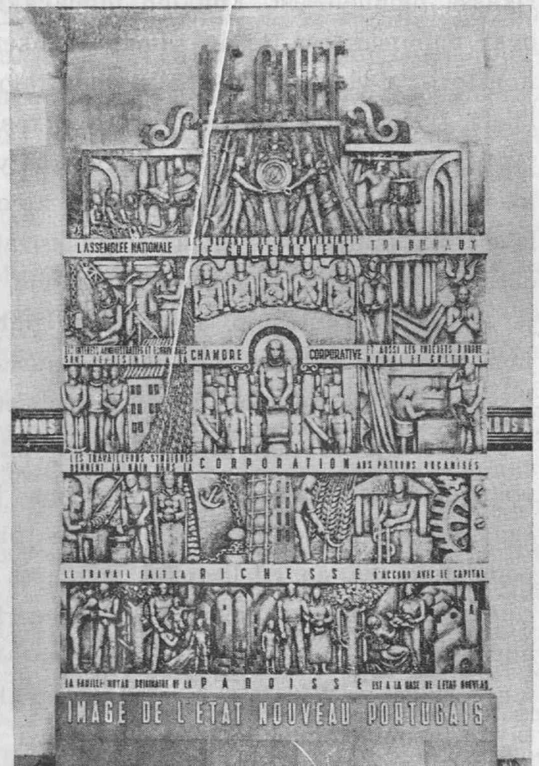
Miten Portugalin uusi valtio voidaan kaaviona esittää, näkyy oheisesta kuvastamme. Puuhun veistettynä se on "Portugalin uuden valtion kuva" ja esittää sen tärkeimmät ominaisuudet.

Uuden valtion perustana on *perhe, yhteiskunnan ja seurakunnan sydän,* jota alin kuvarivi peruskivet sisältävänä pohjakerroksena esittää. Portugalin korporatismi ei ota huomioon vain maallista yhteiskuntaa, vaan sen elämässä on uskonnollisella maailmankatsomuksella ratkaiseva osansa. Koti, kirkko ja kotikunta.

Seuraava perusajatus omistetaan *työlle.* "Työ, pääoman kanssa yksimielisenä, luo kansakunnan rikkauden". Työn arvo pääoman rinnalla on korotettava, ja pääomakin palvelee kansakunnan parasta, kun se löytää keinot sopusointuiseen yhteistyöhön "työn" edustajain kanssa. Kokemus osoittaa jo, että tämä kaikki on mahdollista, etteivät ne, jotka sitä oppia julistavat, ole haihattelijoita ja tuulenpieksäjiä, vaan nykyajan yhteiskunnan uudestiluojia.

Työ ja pääoma löytävät toisensa ja saavat välineet yhteistyöhönsä seuraavassa "kerroksessa" korporaation puitteissa, missä työntekijäin järjestöt ja työnantajain järjestöt yhteisetu eikä luokkavastakohdat silmäinsä edessä pyrkivät rakentamaan oman toimintaalansa kansakunnalle suurinta hyötyä tuottavaksi.

Ylemmässä kerroksessa istuvat sitten — yhdessä edellisten korporaatioiden kanssa — maan hallinnon, kunnallisen elämän ja sivis-

Ansioituneita naisia:

OPETTAJA ANNA KARVONEN

Opettaja Anna Karvonen, Kajaanista, on syntynyt v. 1889, tullut ylioppilaaksi v. 1907 ja sittemmin opiskellut Helsingin Yliopistossa omistautuen opettajattaren kutsumukselle. Hän on yksi niitä naisia, joka isänmaan vapauden kunniaksi joutui antamaan kalleimpansa, nuoren puolison. Varmaankin tämä kohtalo on osaltaan tehnyt Anna Karvosen herkäksi kuulemaan isänmaan kutsua sen eri muodoissa. Kainuun kasvavalle nuorisolle hän on Kajaanin seminaarin harjoituskoulun alaluokkien opettajana aina vuodesta 1927 alkaen päivästä päivään teroittanut jumalanpelon ja isänmaanrakkauden suurta käskyä. Vaatimattomalla ja hiljaisella olemuksellaan hän on puhunut itsensä ohjattaviensa sydämiin, ja kun nämä varttuneina ovat astuneet kukin paikalleen elämässä, ovat he jatkuvasti mielellään kuunnelleet Anna Karvosen neuvoja ja ohjeita. Ihailtavan monilukuisina ovat Kainuun naiset hänen johdollaan ja rinnallaan suorittaneet naisen isänmaallista velvollisuutta lotta-järjestössä. Anna Karvosen lottapalvelus alkoi vapaussodan aikana ja jatkuu yhä; vuosina 1931—37 hän toimi Kainuun lottapiirin puheenjohtajana nauttien lottatoveriensa jakamatonta luottamusta.

Suora suunta, tinkimätön totuus ja järkkymätön isänmaallisuus ovat olleet ohjeina Anna Karvosen toiminnassa. Ne pakottivat hänet myös ensimmäisten keralla liittymään Isänmaalliseen Kansanliikkeeseen.

Hänen käsityksensä mukaan isänmaanrakkauden tulta on aina valveilla ollen vaalittava, sitä vartioitava ja huolehdittava siitä, että kun aika meidät kerran jättää, voimme tulen vaalinnan uskoa uuden, tehtävään valmennetun polven suoritettavaksi.

Anna Karvonen on vihkiytynyt tulen vartijaksi kaukaisessa Kainuussa.

---

tyselämän eri ilmenemismuotojen edustajat korporatiivisessa kamarissa.

Vihdoin ylimmän kerroksen muodostavat vallankäytön eri elimet, kansalliskokous (vastaten eduskuntaa), hallitus ja oikeuslaitos sekä näiden yllä johtaja, joka suurena tehtävänään huolehtii tasapainon ja sopusoinnun säilymisestä eri asteissa, valvoo kehitystä ja tarttuu tarpeen tullessa asioihin.

Tämä on Portugalin nykyinen korporaatiojärjestelmä, sekin vielä ylimenokaudeksi tarkoitettu. Se on omintakeinen, niinkuin kaikkien kansallisten liikkeiden valtiolliset ja yhteiskunnalliset suuntaviivat ovat omintakeiset, oman maan tarpeita vastaavat.

Siellä järjestelmän "huippukerroksessa" näkyy hiljainen johtaja. Hän ei ole valtionpäämies, eikä ole siksi koskaan pyrkinyt. Hän on maansa suurin työntekijä, joka vain harvoin esiintyy kansalleen. Mutta kun hän esiintyy, on hänen puheessaan pontta ja voimaa.

Toisinaan on arveltu, että Salazar on pikemminkin munkkikunnan jäsen eikä tavallinen uuden ajan "maallinen" valtiomies. Hänen elämänsä karu yksinkertaisuus pienessä talossa, jota hoitaa uskollinen vanha Maria, on tullut sananparreksi.

Kaksi tarinaa hänestä kerrotaan, jotka näyttävät "tavallisen miehen", joskaan ei aivan tavallisesta näkökulmasta. Kun v. 1928 Portugalin hädässä oleva hallitus kutsui nuoren professorin Coimbrasta Lissaboniin pelastajaksi, hänen sairasvuoteella makaavan äitinsä täytyi pakottaa poikansa lähtemään. "Ei niin kauan kuin sinä olet sairas." Äiti hänet kuitenkin pani lähtemään, rukouksin seuraten hänen tietään. Toinen, tämäntalvinen tarina kertoo pikku Micas-tyttösestä. Micas oli orpo, hänen kasvatusäitinsä joutui sairaalaan ja Salazarin vanha Maria otti hänet siksi aikaa hoitoonsa. Eräänä iltana kuului keittiön puolelta sydäntäsärkevä lapsen itku Salazarin työhuoneeseen asti. Hän lähti tutkimusretkelle ja sai kuulla, että Micasin kasvatusäiti oli palannut terveenä kotiin ja ottaisi tytön takaisin, mutta tämä ei tahtonut millään jättää Mariaa, joka oli hänelle tullut toiseksi äidiksi. — Loppujen lopuksi pikku Micas jäi taloon, ja nyt kerrotaan, että 9-vuotisen tyttösen riemuna ovat jokailtaiset — laskentotunnit Salazarin suuren työpöydän ääressä.

Armi Hallsten-Kallia.

Osta korkealaatuisia HMN huonekaluja.

työskennellä siellä kuuman Etelä-Amerikan ilmastossa?

— Kun on ollut yli 12 vuotta siellä, missä vuoden keskilämpö vaihtelee 40—60 asteen välillä, niin ei se ole enää mitään uutta.

— Maistuuko sellaisessa helteessä enää työskentelykään?

— Keskipäivällä se on luonnollisestikin mahdotonta. Kello 11—13 otetaankin siellä yleisesti pienet unet, eikä edes kauppapuodeista saa sinä aikana mitään ostaa, sillä nekin ovat suljettuina.

— Sijaitseeko sairaalanne aivan kaupungissa?

Päiväntasaajan tuolta puolen

Suomen talvea katsomassa

Kun meillä täällä on kesä kuumimmillaan, saatamme ehkä jotenkin ymmärtää tässä haastateltua suomalaista sairaanhoitajatarta, joka etelän ainaisesta helteestä ikävöi todellista talvea, ikävöi — ja matkusti sitä katsomaan jäämeren äärelle.

Viime tammikuussa, keskellä kireimpiä pakkasia tapasin kaksi lämpöisiin turkkeihin pukeutunutta naista, jotka olivat juuri tulleet Petsamosta. He olivat retkeilleet aina Jäämerellä saakka ja nukkuneet eräällä laivalla yönsä saadakseen tuntea keinuvansa Jäämeren aalloilla. Niin, eipähän siinä vielä mitään ihmeellistä ollut, mutta kun sain kuulla, että he olivat tulleet tänne päiväntasaajan tuolta puolen, Venezuelasta saakka, niin heräsi mielenkiintoni. Toinen heistä oli vaaleahko suomalainen neiti Helga Allenius, joka on toiminut yli 12 vuotta ylisairaanhoitajattarena Venezuelassa, Maracaibon sairaalassa. Hänen seuralaisensa taas oli etelämaalainen tumma ja vilkas, samaisen sairaalan ylilääkärin rouva, englantilais-syntyinen *Nelly Cook*. Kahvipöydän ääressä syntyi heti vilkas keskustelu.

— Miltä Teistä, rouva, on tuntunut tämä meidän pohjoinen ja kylmä maamme näin talviseen aikaan? kysyin, kääntyen ensiksi rouva Cookin puoleen.

Ihanalta, vastasi rouva Cook englanniksi. — En löydä kylliksi kauniita sanoja, joilla kuvaisin ihastuttavia näkemyksiäni ja vaikutelmiani täällä. Lappi oli suurenmoinen, ja kansa oli hämmästyttävän hyvin pukeutunutta, lisäsi hän hymyillen.

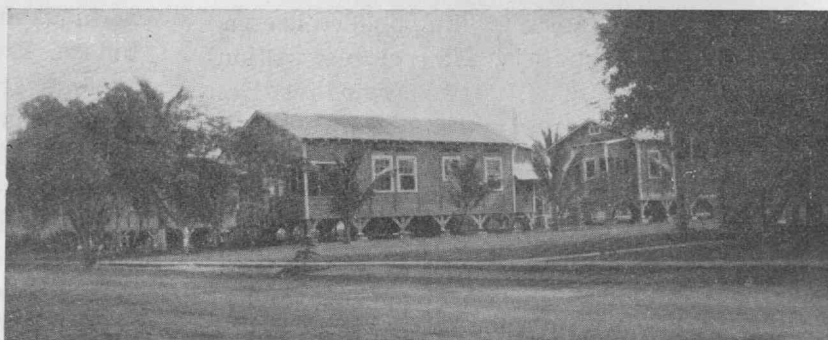
— Entäs Te, neiti Allenius? Minkälaiselta on suomalaisesta tuntunut

— Ei, vaan noin 5 km:n päässä siitä, erittäin kauniilla paikalla valtameren rannalla. Läheisyydessämme on suuri kaktusmetsä, jossa villiviiniköynnökset melkeinpä estävät eteenpäin kulkemisen. Ja välistä kuulee kauempaa, syvältä metsien uumenista sellaisenkin kuin tiikerin julmia ääniä, jotka eivät todellakaan houkuttele muita kuin tiikerinmetsästäjiä luokseen.

— Oletteko tavannut siellä muita suomalaisia?

— Koko 12 vuoden aikana olen siellä tavannut vain 3—4 suomalaista, jotka ohimennen ovat viivähtäneet kaupungissa. Mutta eurooppalaisista on esim. saksalaisia siellä melko runsaasti. He toimivat liikemiehinä, maanviljelijöinä ja öljylähteillä. Nämä öljylähteethän ovatkin maan todellinen kansallisrikkaus, niin ettei Venezuelan valtiolla ole esim. valtiovelkaa lainkaan. Hyvin

Ylhäällä: Palmukuja Maracaibolahden rannalla. Palmuihin on kiinnitetty renkaita, etteivät ionaanit, n. metrin pituiset sisiliskot, suuret rotat ja apinat pääsisi puihin heittelemään kookospähkinöitä ihmisten päälle.

Amerikkalainen talo, joka on rakennettu öljykuppien päälle, etteivät termiitit tekisi tuhojaan.

tuottoisaa on myöskin kahvinviljelys, jota harjoitetaan vuoristossa.

— Minkälainen on naisen yhteiskunnallinen asema siellä? kysyin.

— Nainen pysyttelee siellä vain kotioloissaan, ja hänen tehtävänsä ja sanomisensa rajoittuvat ulkopuolella kotia kovin vähään. Sellaista kuin naisasiaa ei siellä tunneta. Miehet ovat kaikissa viroissa ja toimissa. Naisen, sanoisinko, heikko asema johtunee vielä entisen, todellisen diktaattorin, presidentti Juan Vizente Gomezin ajoilta. Nykyisen presidentti Lopez Contreras'in aikana on tehty paljon uudistuksia. Esim. sairaanhoitajatarkoulutusta ja muitakin kouluoloja on tuntuvasti parannettu, ja tästä johtunee, että nuoret naiset ovat ryhtyneet innolla opiskelemaan. Se on hyvä merkki siitä, että nainen tulevaisuudessa tulee siellä merkitsemään yhteiskunnallisessakin elämässä enemmän kuin tähän saakka.

— Onko tuo teidän sairaalanne suurikin?

— Siinä on noin 100 sairaspaikkaa, mutta hätätilassa voidaan siellä järjestää useampiakin paikkoja.

— Tällaisissa hätätiloissa tietenkin raivoaa jokin kuuman ilmanalan kulkutauti?

— Luonnollisesti. Tavallisimpia ovat malaria ja disenteria, eräänlainen punatautiin vivahtava sairaus. Muuten on maan alkuasukkailla terveydenhoito yleensä hyvin primitiivisellä kannalla ja siinä onkin vielä tehtävä runsaasti valistustyötä.

— Onko sairaalanne henkilökunta suuri?

— Siellä on 1 saksalainen lääkäri, 3 venezuelalaista lääkäriä ja ylilääkärinä amerikkalainen, tämän rouvan mies. Sitäpaitsi on 10 sairaanhoitajatarta ja 50 apulaista.

— Ja miltä tuntui nyt tulla Suomeen, vanhaan synnyinmaahan?

— Eihän sitä voi sanoin kuvata, tai jos sanoisin, niin: Oma maa mansikka, muu maa mustikka.

”Kahvituntimme” oli lopussa ja kaukaisilla vieraillamme oli kiireitään, paluumatka kaukaiseen Venezuelaan oli edessä.

V. N—nen.

Eräs sairaalan lääkäri.

Me maalaisemännät

joudumme niin vähän syventymään lastemme sisimmässä liikkuviin ailahteluihin ihmeellisine kysymyksineen, tiedonhaluineen ja toteamisineen tämän vielä ihmeellisemmän maailman olevaisista asioista. Me puemme heidät, pesemme heidät, ja ennenkuin sen kaiken jätämme, toinen kätemme miltei jo kurottautuu uutta työtä kohden. Lapset juoksevat ulos kotipihalle leikkimään tai vanhemmat heistä kouluun ja me jäämme aamupäiväaskarten kiireisiin. Huudamme heidät välillä aterialle tai läksyjään lukemaan ja hädin tuskin ennätämme vanhimmalle neuvoa jonkin vaikean laskuesimerkin, kun on taasen riennettävä ilta-askareille navettaan tai illallisen laittoon työstä palaaville. Ja lapset jäävät niin vähälle kaikesta siitä, mikä heidän sieluaan rikastuttaisi!

Eräs äiti, jolla oli vain aikaa lapsilleen, opetti omiaan ja neuvoi heitä kauniin iltaruskon valosta löytämään kauneutta, etsimään sitä vieläpä jokailtaisen peseytymisenkin salaisuuksista, kaikesta! — Niitä oli sivullisenkin oikein vesi silmin ”hauskaa” kuulla. Lapset kasvoivat! Tytöistä tuli herttaisia ja naisellisia, mutta pojasta aika hiljainen ja haaveksiva, jota ei urheilu eivätkä seikkailut kiinnostaneet. Kauneuden palvonta on oikeata elämänohjeiden antamista, mutta sekin jättää valjun valon yksin määrätessään elämänasenteemme. Ihanteellisuutta se kyllä on, mutta voimatonta! — Ihanteita on monia ja niiden oikea tasapaino lastemme sieluissa tekee heistä terveitä ja voimakkaita yksilöitä vastaanottamaan aatteiden ja ihanteiden valtavan meren, joka heille lapsuusaikansa jätettyään aukeaa. Nuoruus on sen näyttävä heille!

Eräs toinen äiti tervehti koulusta palaavaa poikaansa joka päivä jollain ”Vänrikki Stoolin tarinain” säkeellä. Hän luki pojalleen niitä runoja iltaisin ja oman mielikuvituksensa värein loihti niihin lisää kauneutta. Toisena kirjana oli ”Maammekirja”, ja näin jäivät satu- ja seikkailukirjat vain murto-osaksi lapsen tiedonjanon ja lukuhalun tyydyttäjistä.. Oli ihmeteltävää, miten moneen, moneen kertaan nämä kaksi kirjaa kerrattiin, luettiin ja kerrottiin. Ja aina ne olivat yhtä mielenkiintoisia ja yhtä uusia! — Vuosia on kulunut. Pojasta on kasvanut mies . . . Vapaussodan aikana hän auttoi kotipitäjän suojeluskuntaa lapsen tavoin — lähettinä, nyt hän on mitä innokkain suojeluskuntalainen ja isänmaa on hänelle a ja o. Kun hän näkee kauniin iltaruskon kultaavan heilimöivän viljapellon tai syyskirjavan metsän, joka päilyy kotilahden veteen, tuntee hän sen suurena kokonaisuutena — isänmaan kauneutena, jota *täytyy* rakastaa! — Hän on kauneudenpalvoja ja luonnonystävä, joka samoillessaan tai rautatie-, laiva- ja automatkoillaan kauneutta etsiessään näkee jokaisen näköalan vuoren ja kukkulan, jokaisen niityn ja haan vain isänmaan palana ja ihailee tätä maata syvästi ja yli kaiken, mutta myös rakastaa tätä maata hellittämättömästi ja kokonaisesti. Ja tästä kaikesta hän siunaa ja kiittää äitiään, joka on hänelle tämän rakkauden antanut!

Meillä maalaisemännillä voisi olla paljon oppimista tästä äidistä! — Meillä on niin vähän tilaisuutta rakkaittemme henkisen kehityksen vaalimiseen, mutta nekin hetket, joita voimme hyväksemme käyttää,

Jatk. siv. 92.

Leiripäivät Kangasala

Kansallisesti valveutuneiden naisten luento- ja leiripäivät, meillä ensimmäiset laatuaan, pidettiin Kangasalla 17—19. 6. 1938. Halu palvella, halu tehdä jotakin suuren asiamme eteenpäinviemiseksi oli saanut Pohjois-Hämeen naiset ryhtymään sanoista tekoihin. Eivät empineet he uhrata juhannusaatto-viikkoansa järjestelytöihin, eivät peloittaneet heitä mahdolliset käytännölliset vaikeudet eikä kokemuksen puute.

Kokoontumispaikaksi oli onnistuttu saamaan suojeluskuntatalo Kangasalan kauniissa kirkonkylässä. Kolea ja sateinen kesäkuu oli pakottanut luopumaan tavallisesta leirimajoituksesta, varsinkin kun tiedettiin osanottajien valtaosan ehtineen jo keski-ikään, vieläpä sen ylikin. Yhteismajoitus oli järjestetty yhteiskoulun valoisiin ja ilmaviin suojiin. Leiritunnelma syntyi sielläkin, vaikka nuotion asemasta valaisi ja lämmitti vain kynttilän lepattava liekki. Varsin monille tarjosivat sitäpaitsi paikkakunnan ystävälliset ja vieraanvaraiset kodit viihtyisän majapaikan.

Osanottajamäärä ei näin ensi kerralla jaksanut nousta yli neljänkymmenen, mutta innostus, harrastus ja tiedonhalu oli sitä suurempi. Ja ohjelmaa oli paljon. Ensimmäisen iltapäivän puitteisiin mahtui leirinjohtajan, opettajatar Kirsti Merisalon voimakkaan avauspuheen lisäksi tohtori Elna Hetemäen luennot henkilökohtaisesta terveydenhoidosta sekä tuberkuloosista, rehtori Hilja Riipisen historiallinen katsaus kommunisminvastaiseen kansanliikkeeseen sekä allekirjoittaneen esitelmä maanpuolustuskysymyksestämme. Luentojen lomassa oli yhteislaulu- ja -lausuntaharjoituksia sekä illalla rovasti U. Tuhkasen järjestämä tunnelmallinen hartaushetki Kangasalan kirkossa, jonka historiaan ja aarteisiin samalla saimme tutustua.

Toisen leiripäivän alotti juhlallinen lipunnosto ja aamuhartaus. Seurasi rehtori Riipisen toinen mielenkiintoinen luento, tällä kertaa kommunismista ja sen ilmenemismuodoista. Iltapäivällä vieraili leirillä eversti Susitaival ja selosti järjestötoimintaa sekä esitti luennossaan korporatismin pääpiirteet. Maisteri Armi Hallsten-Kallian pätevällä opastuksella saimme tutustua ulkopoliittisiin kysymyksiin.

Päivän ohjelmaan kuului vielä paikkakuntalaisten mielenkiinnolla odottama puhetilaisuus, jossa puhujina esiintyivät rouva Elina Tavela paikkakuntalaisten edustajana sekä maisteri Hallsten-Kallia, rehtori Riipinen ja emäntä Ala-Kulju. Vakavahenkinen, onnistunut tilaisuus päättyi pastori E. Ponsimaan pitämään vaikuttavaan iltahartauteen sekä sitä seuranneeseen "Maamme"-lauluun.

Viimeinen leiripäivä, sunnuntai, valkeni tavallista aurinkoisempana ja lämpimämpänä. Koko leiri osallistui jumalanpalvelukseen Kangasalan kirkossa. Vielä yksi luento, emäntä Ala-Kuljun, ja jälellä oli vain päättäjäistilaisuus — tilinteonhetki viimeksikuluneista päivistä.

Paljon, uskomattoman paljon, olimme saaneet, mutta vielä enemmän olisimme olleet valmiit vastaanottamaan, ellei — kuten yksimielisesti tunnustettiin — aika olisi loppunut kesken. Meille olivat selvinneet ne tosiasiat, joiden varaan Isänmaallinen Kansanliike rakentuu, oli kirkastunut se tausta, jota vasten sitä on katseltava, jotta nähtäisiin sen oikeus olemassaoloon ja edelleen kehittymiseen. Me ymmärrämme, että sitä spontaanista kansannousua, jota Isänmaallinen Kansanliike on todistamassa, ei mikään mainen mahti olisi pystynyt estämään, vaan että sen aika meidän kansamme kohdalla oli tullut, jotta se kunnialla täyttäisi paikkansa siinä rintamassa, joka kautta maailman taistelee valkoisen, kansallisen ajatussuunnan puolesta punaista, kansainvälistä vastaan.

Me olimme ulkonaisesti vieraita toisillemme, eri suunnalta saapuneita ja kuitenkin: me tunsimme käden kädessä, tunsimme olevamme sisaria, saman perheen jäseniä, näkymättömien siteiden toisiinsa liittämiä. Ja olen vakuutettu, että kukin meistä sisimmässään vannoi kykyjensä ja voimiensa mukaan tekevänsä työtä, kukin paikallaan, tämän kansan, ennenkaikkea sen naisten herättämiseksi väärän rauhan unesta, jotta se heräisi suremaan tämän kansan kohtaloa, huolehtimaan sen tulevaisuudesta kuin omastaan. Tunsimme: olemme aseita Luojan kädessä, vähäisimmätkin meistä välikappaleita kansamme ja isänmaamme tulevaisuuden luomistyössä.

Kiitos teille, Kangasalan naiset, siitä huolenpidosta ja ystävällisyydestä, jota meille, leiriläisille, osoititte! Kiitos uhrautuville emännille, jotka meidän ruumiillisesta hyvinvoinnistamme niin hyvää huolta piditte!

Kansallisesti valveutuneiden naisten ensimmäiset luento- ja leiripäivät ovat päättyneet, pääharjoitus seuraavia, suurempia, varten pidetty.

Lahdessa heinäkuun 9 päivänä 1938.

SYLVI SARAJAS.

S. AUSTIO:

UUSI HUOMEN

Isänmaallinen vuorokeskustelu

Henkilöt:

Rouva Hersti . . . .

Paavo . . . . hänen poikansa

Kaija . . . . edellisen morsian

Vapaussodan invaliidi

Tapahtuu rouva Herstin asunnossa.

Aika: nykyinen.

(Väliverhon auettua rouva Hersti kattaa kahvipöytää. Juuri kun kaikki on valmiina, soi ovikello.)

Rouva H *(itsekseen)*: — No, mutta jopas Kaija ja Paavo parahiksi tulevat! *(Menee avaamaan. Oviaukossa on kuitenkin invaliidi, joka kaupittelee kuparilangasta valmistettuja esineitä.)*

Invaliidi: — Hyvää iltaa, rouva. Pikkutavaroita vain myyskentelen, rouva. Hyviä vaateripustimia, kalahalstareita, kukka-amppeleita, kaikki halpoja, rouva?

Rouva H. *(empien)*: — Enpä tiedä . . .

Invaliidi: — Ehkä nyt kuitenkin jotain . . . Invaliidilta, rouva?

Rouva H. *(katsahtaen mieheen)*: — Niin, teillähän on vain toinen käsi. Oletteko joutunut tapaturman uhriksi?

Invaliidi: — En, rouva. Haavoituin Viipurin valtauksessa vapaussodassa.

Rouva H. *(säälivänä)*: — Niinkö. Onko teillä ehkä perhettäkin?

Invaliidi: — Ei, rouva. Kukapa rammasta huolisi? Parempi onkin kulkea tietäni yksin. Ansiot ovat kovin vähäiset.

Rouva H.: — Tulkaa nyt tänne sisään sitten, niin minä katson, mitä voisin ottaa. *(Invaliidi ryhtyy näyttelemään tavaroitaan. Ovikello soi.)*

Rouva H.: — Nyt he varmasti tulevat! *(Rientää avaamaan ovea.)*

(Paavo ja Kaija tulevat.)

Paavo: — Tässä me nyt sitten olemme!

Kaija: — Hyvää iltaa, täti!

Rouva H.: — Hyvää iltaa. Tervetuloa! *(Tulijat astuvat sisään ja huomaavat invaliidin.)*

Paavo: — Sinullahan on vieraita.

Rouva H.: — Niin. Ajattelin ostaa jonkun pikku esineen mieheltä. Hän on vapaussodan invaliideja.

Paavo: — Siinä tapauksessa se on velvollisuutemme, äiti. Valtio ei ole tarpeeksi muistanut heitä.

Kaija: — Niin. Rintamamiehet ja invaliidithan ovat saaneet kärsiä suoranaista puutettakin. Mutta viime aikoina on asiaan sentään alettu kiinnittää huomiota.

Paavo: — Täytyihän hallituksen toki viimeinkin herätä, kun kansamme isänmaallinen osa alkoi vaatimalla vaatia, että invaliideja ja puutteessa olevia rintamamiehiä on todenteolla avustettava.

Invaliidi: — Anteeksi, arvoisa herrasväki, mutta tekee sydämelleni hyvää kuulla tuollaista puhetta. Isänmaa kunnioittaa kyllä minua urhoollisuusmitalilla, mutta se on huonoa syötävää. Ja ellei olisi Vapaussodan Invaliidien liittoa, olisi meidän monien invaliidien pakko kerjätä. Nyt en minä sentään suoranaista nälkää näe, sillä liitto on pitänyt huolen siitä, että saan rautakaupasta kuparilankaa luotollakin. Ja ainahan sitä jotakin saa myydyksi.

Rouva H.: — Niin. Ainahan sitä taloudessa jotakin tarvitaan. Minä ostan kolme noita kukka-amppeleita ja kalaparilaan ja tuon leipäkorin.

Paavo: — Ja minä otan kaksi vaateripustinta. Niistähän on aina pula.

Kaija: — No, mitä minä sitten ottaisin. Ehkäpä tuon viimeisen kukka-amppelin ja lisäksi vaikka yhden ripustimen.

Invaliidi: — Kiitoksia paljon, herrasväki! *(ryhtyy irrottamaan pyydettyjä esineitä.)*

Paavo *(avaa lompakkonsa)*: — Jos minä maksan ne sitten kaikki. Kuinka paljon?

Invaliidi: — Neljä amppelia . . . kaksikymmentäneljä markkaa . . kolme ripustinta . . . yhdeksän markkaa . . . kalahalstari viisi markkaa ja leipäkori seitsemän . . . se on sitten neljäkymmentäviisi markkaa. Mutta olkoon neljälläkymmenellä.

Paavo: — Oo. Ei huolita tinkiä. Ottakaa vain tämä viisikymmenmarkkanen. Kyllä te sen tarvitsette *(ojentaa rahan.)*

Invaliidi *(ottaen setelin)*: — Kiitoksia paljon, herra! *(kokoo tavaransa ja menee ovelle. Ovelta.)* — Kiitoksia vielä paljon herrasväelle, kiitoksia paljon! Hyvästi!

Toiset: — Hyvästi!

(invaliidi poistuu)

Rouva H.: — Sääliksi käy noita invaliideja.

Kaija: — Niin. Ei ole hauskaa kulkea ovelta ovelle, sillä eiväthän kaikki osta.

Paavo: — Eivät. Toiset lisäksi kohtelevat heitä tylysti. Pitävät suorastaan kerjäläisinä.

Kaija: — Eivätkö he sitten koskaan kerjää?

Paavo: — Eivät. Liitto, joka heitä avustaa, koettaa tehdä parhaansa, että invaliidit eivät kerjäisi. Ja häpeäksi se olisikin, ei ainoastaan heille itselleen, vaan koko isänmaalle.

Kaija: — Niin. Kyllä on maan häpeä, jos

sen vapauttajat saavat kulkea armopaloja anelemassa.

Rouva H.: — Niinpä kylläkin. Mutta käykää nyt jo toki kahvipöytään. Pelkään, että kahvi jo on jäähtynyt.

Paavo: — Vielä mitä! Kyllä se myssyn alla lämpimänä pysyy.

(Istuutuvat kahvia juomaan.)

Rouva H.: — *(kaataen kahvia)* Sinähän, Kaija, harrastat kovasti politiikkaa sekä kuulemma keskustelet ja väittelet kuin paraskin poliitikko.

Paavo *(nauraen)*: — Niin. Kyllä Kaija sen taidon osaa. Minulla on joskus korvat kuumina, kun hän pauhaa.

Kaija *(innokkaasti)*: — Totta kai. Meidän nykyajan naisten tulee seurata aikamme ilmiöitä yhtä valppaina kuin miehetkin. Emme me voi olla sanomatta sanaamme asioista, joista saattaa riippua koko maamme ja kansamme menestys ja onni. Isänmaa tarvitsee myöskin naisten ajatuksia ja naisten tekoja uuden, valoisamman huomenen luomiseen. Sillä sen täytyy kerran tulla! Täytyy!

Paavo *(nauraen)*: — Oh hoh, tuota pientä villikissaa!

Kaija: — Villikissalla saattaa olla kynnet. Ja sisua, vaikka mihin!

Paavo: — Esimerkiksi mihin, rakkaani?

Kaija *(innokkaana)*: — Vaikka mihin! Puhujalavallekin, jos tarvitaan!

Paavo: — Ja mitä sinä puhuisit?

Kaija: — Minä sanoisin kaikille Suomen naisille, että heidän tulisi vaikuttaa miehiinsä niin, että miehet eivät koskaan kuulisi lakkolaiskiihoittajien puheita eivätkä viettäisi iltojaan sosialistien kokouksissa imemässä itseensä valhepuheita, joita sitten syöttävät vaimoilleen ja lapsilleen, niin että koti on lopulta täynnä vain katkeruutta ja kurjuuden kuvia. Minä vetäisin kaikki naiset isänmaallisuuden asiaa ajamaan ja sanoisin nuorille neitosille, että sulhasilla täytyy olla terveitä, puolueista riippumattomia isänmaallisia mielipiteitä, ennenkuin kukaan tyttö uskaltaisi uskoa elämänsä heidän haltuunsa. Kyllä minä tyttö osaisin . . .

Rouva H. *(hymyillen)*: — Näytätpä osaavan.

Paavo *(hymyillen)*: — Sillä tavallako sitten syntyisi se uusi huomen?

Kaija: — Totta kai! Hyvänen aika sentään, sehän on selvä. Jos me kaikki haluaisimme maamme parasta, niin repisimme rikki kaikki ne verkot, joilla puolueet kalastelevat omia etujaan. Minä kääntyisin pois jokaisesta liikkeestä, missä minulle mongerrettaisiin ruotsia ja käyttäisin aina kotimaista valmistetta taloudessani.

Paavo: — Mutta sinähän teet jo niin.

Kaija: — Niin teenkin. Mutta minä käskisin kaikkien naisten niin tekemään. Alkaisivat silloin jo muotiliikkeissäkin ymmärtää suomea.

Rouva H.: — Kaijahan on aivan kuin hyväkin agitaattori.

Kaija: — Niin tulisi kaikkien naisten olla! Meille naisille kuuluu politiikka yhtä hyvin kuin miehillekin, sillä pitäisikö meidän ummessasilmin ja kädet ristissä istuen katsella, kuinka puolueet riitelevät keskenään ja raiskaavat maata eripuraisuuksillaan. Me seuraamme lottina miehen mukana ja tukena hänen taisteluissaan. Ja koska koti on yhteiskunnan sydän, niin olkoon nainen, kodin sielu, henkisesti ja yhteiskunnallisesti valveutunut voidakseen suojata kodin onnea, joka välillisesti on myöskin isänmaan onni.

Rouva H.: — Kaija puhuu todellakin viisaasti.

Paavo: — Viisas tyttö hän onkin. Sen myönnän. Ajattelisivatpa vain toisetkin nuoret naiset hänen tavallaan, niin kansamme uusi huomen ja Suur-Suomi-ajatus ei olisi niin kaukana, kun tällä hetkellä näyttää.

Kaija: — Kerran se on koittava kumminkin! Ja se koittaa silloin, kun nainen miehen toverina on henkisesti valveutunut ymmärtämään ajan tärkeitä kysymyksiä ja on valmis isänmaan ja sen menestyksen tähden kannustamaan miestä tekoihin. Silloin vasta Suomi on todella vapaa, kun sitä ei syö puoluemieli eikä raiskaa vihollisen salakavala myyräntyö ja kun Jumala on jälleen kansamme sydämissä.

Paavo: — Oikein, Kaija. Ole sinä minun rinnallani isänmaan puolesta! Ja olkoon meidän tuleva kotimme valveutunut suomalainen koti, jonka menestys ja onni rakentuu elämäntehtävään: elämämme ja työmme Jumalalle, kodille ja isänmaalle!

Rouva H. *(liikutettuna)*: — Rakkaat lapset. Siihen on äiti antava teille siunauksensa!

Kaija ja Paavo: — Kiitos! *(Vakava hiljaisuus.)* Väliverho.

ME MAALAIS . . .

Jatk. siv. 89.

tulisi meidän käyttää oikein! — Hyvänä apunamme tällöin on hyvä kirjallisuus, jota me niin helposti saamme nykyisin jokaisessa pitäjässä kirjastoista. Sieltä voimme valita sekä tytöillemme että pojillemme sopivaa.

Ja kun oikein perusteellisesti pohdimme jokapäiväisen elämäntahtimme tunnit, niin eiköpä niistä sentään liikenisi edes yhtä "lastentuntia" viikossa, jolloin emme ajattelisi, emmekä tekisi mitään muuta kuin vain olisimme lastemme kanssa. Voisimmehan tuon tunnin ohjelmaksi ottaa sitä, mikä meistä kulloinkin parhaimmalta tuntuisi! — Pääasia vain, ettemme unohda heiltä isänmaan rakkauden suurta opetusta! — *Uskonto, koti* ja *isänmaa* olkoon näidenkin hetkiemme tunnus.

Me maalaisemännät voimme sentään tehdä paljon kaikesta arjen sälyttämästä huolimatta, kun vain osaamme oikein järjestää jokaisen päivämme! *Maalaisemäntä.*

Kesän herkut talteen

Kirj. talousopettaja-emäntä

Sateinen ja kylmä alkukesä on hidastuttanut kaikkea kasvillisuutta, niin että marjatkin alkavat vasta nyt olla täysin kypsiä. Nyt emännille sitten alkaa kiireinen säilömistouhu.

Onneksi marjat joutuvat vähitellen, mutta kiirettä saa pitää, jos mieli ehtiä kaikki ajallaan säilömään. Ensiksi joutuvat sekä puutarha- että metsämansikat. Edellisiä käytetään mieluimmin hilloksi tai umpioidaan, jälkimmäisistä, jos niitä saadaan runsaasti eikä siis kaikkia syödä tuoreina, tehdään raakamehua viinihapon kanssa. Suuret, mehukkaat puutarhamansikat saavat mehustua vuorokauden sokerin kanssa kerrosteltuina, ennenkuin ne hillotaan. Vettä ei siis käytetä. Samoin ne myös umpioidaan vain sokerin kanssa kerroksittain.

Vadelmat eli vatut, varsinkin suuremmat puutarhavatut, hillotaan samoinkuin puutarhamansikat tai sitten aivan vähän vettä käyttäen. Niistä saadaan myös hienonmakuista mehua. Vadelmat ovat mainioita lisämarjoiksi hilloihin ja mehuihin, pienikin määrä näitä riittää antamaan hyvän lisämaun. Ja suuret, kauniit puutarhavadelmat ovat umpioituina joka emännän ylpeytenä. Mutta hienompaa tarjottavaa kuin umpioidut lakat eli hillat emäntä tuskin talvella säilykkeidensä joukosta löytääkään. Myös hilloina, raaka- ja keitettyinä soseina ovat lakat arvokkaita herkkuja. Eipä niitä joka vuosi ja kaikkialla saakaan.

Sopivimpia mehumarjoja ovat mustat ja punaiset viinimarjat. Edelliset ovat myös hienoja hillomarjoja ja arvokkaita aineksia raakasäilykkeisiin, sillä kaikista marjoistamme sisältävät ne runsaimmin C-vitamiinia, samaa, jota me talvella niin suurin määrin ostamme sitruunissa ja appelsiineissa. Ja vilustumisessa on mustaviinimarja koeteltua lääkeainetta. Sitä olisi siis varattava kaikista eniten talven varalle. Sille, joka joutuu marjansa ostamaan, on suuriarvoista mustien viinimarjojen voimakkuus. Marjat voidaan näet käyttää kolmeen kertaan: ensin mehuksi, valuneista sakoista keittää jälkimehua ja tämän jälkeen vielä sihdin läpi hierottua sosetta. Viinimarjoissa, mutta etenkin mustissa, on silloin, kun ne eivät ole vielä täysin kypsyneet, paljon hyytelöainetta, jonka tähden ne ovat, puolukan ohella, sopivimmat hyytelöiden valmistukseen. Punaviinimarjasta saadaan runsaasti mehua, se on näet mehukas, vähän hedelmälihaa sisältävä marja. Valkoviinimarja on karviaismarjan ohella ainoita marjoja, joista saadaan vaaleaa väritöntä mehua. Ja sitäkin aina taloudessa väliin tarvitaan! Sose- ja mehumarjaksi on taas karviaismarja sopivin. Myöskin raakasoseena sekä pulloissa keitettyinä ne saadaan hyvin säilymään.

Vieläkö äidin purkissa on hilloa?

Hilloihin käytetään tavallista marjakiloa kohti sokeria 600—800 g., riippuen tämä määrä vähän säilytyspaikan hyvyydestä. Kilo kiloa kohti on jo aikoja sitten pannaan julistettu suhde. Jos hilloon käytetään vettä, keitetään sitä ensin sokerin kanssa n. 10—15 minuuttia, kunnes se on kirkasta lientä, ja jäähdytetään vähän, ennenkuin marjat lisätään. Hilloja keitetään tasaisella tulella, kasaria välillä pudistellen, kunnes marjat ovat kirkkaita, eikä vaahtoa enää muodostu. Vaahto on keittämisaikana kuorittava pois.

Mehuihin käytetään sokeria 200—350 g. mehulitraa kohti. Valunutta mehua ei keitetä pitempään, se saa vain hyvällä tulella kiehahtaa sokerin kanssa. Hyytelöitä varten valutettua mehua sen sijaan keitetään sokerin kanssa aivan hitaasti ja hiljaisella tulella, kunnes se alkaa hyytyä. Hyytelöihin käytetään sokeria 750 g. — 1 kg. mehulitralle. Marjoja umpioitaessa saavat purkit seistä 80° lämmössä 20 minuuttia.

Kaikki keitetyt säilykkeet pannaan kuumiksi kuumennettuihin purkkeihin tai pulloihin. Hillot saavat ensin jäähtyä, sitten vasta niiden pinnalle kaadetaan kerros sulatettua parafiinia, ja purkit peitetään kaksinkertaisella voipaperilla. Pullot sen sijaan korkataan ja hartsataan heti kohta.

Aivan oman lukunsa vaatisivat raakasäilykkeet. Niiden onnistumiseksi on tärkeää, että ne valmistetaan aivan tuoreista, juuri poimituista marjoista. Ne on valmistettava nopeasti ja pantava tiiviisti suljettaviin, mieluummin kapeasuisiin purkkeihin ja pulloihin. Ja tärkeätä on niiden säilytyspaikan lämpö, joka ei saa nousta yli 18 astetta. Että ne paremmin säilyisivät, on valmiiseen raakasäilykkeeseen lisättävä vesitilkkasessa sulatettua bentsoehappoista natriumia (1—1 ½ g. marjakilolle tai mehulitralle) tai "viimeistä uutuutta" Atamon-jauhetta (runsas ½ tl marjakiloa kohti). Edellämainittu tahtoo ruveta kevään tullen tuntumaan säilykkeissä antaen sille kirpeähkön maun.

Heti valmistuttuaan säilykkeet on vietävä säilytyspaikkaan, jonka pitäisi olla kuiva, viileä ja pimeä.

SEKAHILLO.

1 kg vadelmia
1 kg mustia viinimarjoja
3 ½ dl. vettä
1 kg sokeria.

Jatkoa sivulle 96.

KIRJALLISUUTTA

Nykyhetken Venäjää.

ESSAD BEY: Stalinin sisäinen sota. Hinta 48:— ja 60:—. Suomentanut ja täydentänyt sekä loppuluvut kirjoittanut Väinö J. *Vatanen.* — Otava.

Essad Bey on jatkanut tässä teoksessa Venäjän punaisen diktaattorin elämänkuvausta viimeisiin "puhdistustoimenpiteisiin" saakka ja suomentaja on täydentänyt tapausten kuvausta aina kuluvan vuoden kevääseen. Teos on siis nykyhetken Venäjän valaistusta. Niinpä tarttuukin kirjaan jokainen, joka tahtoo seurata marxilaisvallan kehitystä ja saavutuksia sellaisina kuin ne todellisuudessa eikä agitaattorien kaunomaalaamina ovat.

Marxilaisvallan. On aivan väärin luulla, että Venäjällä olisi joku muu kuin marxilaisuuden luonnollinen kehityskulku ja tulokset kysymyksessä. Materialismiin, ateismiin perustuvan marxilaisuuden kehitys on suurin piirtein sama, olipa kysymyksessä sitten Itä tai Länsi. Marxilaisuutta on turha kaunistella sillä, että Venäjää sattumalta muka hallitsee georgialainen diktaattori aasialaisittain. Stalin on marxilaisuuden voimakas aasialaissävyinen olennoituma. Yhtä vallanhimoinen, häikäilemätön, julma, raaka ja epäinhimillinen kuin millaiseksi punaisen diktaattorin maassa kuin maassa on muututtava, jos mieli ylläpitää punaista diktatuuria. Espanja punaisella puolen on saanut maistaa samaa kauhunvaltikkaa.

Essad Bey kirjoittaa loistavan hyvin ja nähtävästi tuntee asiat ja näkee ytimeen. Lukijan selkäpiitä voi tosin karmia. Mutta punainen totuus on sellainen. "Kaikki järjen rajat on nykyisessä Neuvostoliitossa sivuutettu jo aikoja sitten. Maanillisen tahdon johtama ja maanikkomielialan vallassa elävä maa kuuluisi oikeastaan kokonaisuudessaan patologin käsiteltäviin" — toteaa kirjoittaja. Tekisi totisesti hyvää esim. "Soihdun", "Nykypäivän", y.m. kommunistis-kulttuuriliberaalisten lehtien lukijapiireille tutkia Essad Beysta, millaiseen maahan täkäläinen radikaali-vasemmisto väen väkisin haluaisi lähentää Suomen.

Kauhusisällön rinnalla osoittaa teos myös ne puolet itäisessä naapurissa, jotka saavat välillä huokaisemaan helpotuksesta. Sanalla sanoen: sen kehitysjakson, joka on kuin välttämättömyyden pakosta johtuvaa itsetuhoa. Jos kaikkien puhdistustoimien jälestä punainen diktaattori kirjoittaisi alle oman tuomionsa välttämättömänä puhdistustoimenpiteenä, olisi se vain luonnollinen jatko tapahtumasarjalle. Kaiken kaikkiaan teos on vakava hätähuuto Lännelle, joka on avannut ovensa Idän diplomaateille ja kellarinaukot kominternin punaiselle propagandalle. Pitäisi varoittaa, pysähdyttää ja kauhistuttaa kaikkia niitä maita ja kansoja, joita Moskovan diktaattori yhä tänä päivänä johtaa ja kiihoittaa omaan vallankumoustaistelurintamaansa antamansa sotahuudon "fascismia vastaan" ympärillä. Essad Beyn kirja on tämän hetken kirjoista tähdellisimpiä.

H. R.

Romaani herännäisseuduilta.

UNTO KARRI: Harvat ovat valitut. — Gummerus. — Hinta 30:—, sid. 40:—.

Unto Karri ei kaipaa esittelyä, hän on vuosien kuluessa julkaissut joukon romaaneja, novelleja ja balladeja. "Harvat ovat valitut" on romaani herännäisseuduilta. Taistelun, sisäisen kamppailun ja rauhalliselta, onnelliselta näyttävän perheen sisäisten ristiriitain ja niiden ratkaisujen kirja. Herännäiskotiin lasten mukana tunkeutuva maailma", jota vastaan herännäisisäntä, jäykkä, suoraviivainen lakeuden mies turhaan taistelee kaikin voimin. Hiljainen, sovittava, kärsivä äiti, suloinen, herkkä nuori tytär, jäykkäniskaisia, omatahtoisia poikia, joita maailma vetää. Lakeus, sen suviset vainiot, öiset valonhämyt, hiljaisuus, sen arkityö ja pyhän juhla. Kaiken tuon kuvaa Unto Karri läheisenä omana sillä hartaudella, joka on vain lakeuteen eläytyneelle kirjailijalle ominaista.

H. R.

Kevyttä kesälukemista.

HILJA VALTONEN: Hätävara. Otava. Hinta 36:— ja 46:—.

Hilja Valtosen teoksia ei tarvitse suositella luettavaksi. Ne ovat kyllä luetuimpia tämän hetken uudesta kirjallisuudesta. Yleisön maku näkyy suosivan tuonlajista pirteää ajanvietelukemista.

"Hätävara" on hyvin edellisten kaltainen. Siinäkin hyvällä sisulla ja sanavalmiudella varustettu tyttölapsi valloittaa kaikkien tavoitteleman komean sankarin, avioliitto on täynnä uskottomuuden ja väärinkäytösten sotkua, kunnes kaikki päättyy hyvin. Vauhdikasta ja pirteää lukemista. Siis jälleen, mutta sittenkin tuntuu lukijasta, että suuri menestys on houkutellut tekijän kenties liian tuotteliaaksi, niin että joukossa on jo "hätävaraakin".

E. V.

Johtajan tytär

Kirj. Auni Nuolivaara

(Jatkoa)

Nyt alkoi kaikki mahdollinen ja mahdotonkin riehunta talossa. Pidettiin nekkukalaaseja, samottiin katuja ja mäkiä, hevosella ja autolla — huvilalle retkeiltiin niinikään maitse ja vesitse, jopa iltahämärissä mentiin karttupiiloa katupoikien kanssa. Hilla käänsi koko talon nurin riemuissaan, ja Esti salaten nolostuksensa liehui uskollisesti serkkunsa mukana.

Talonväki seurasi tyttöjen touhua.

"Johan sen arvasi, ei siitä mitään hyvää lähtenyt", jupisi johtaja.

"No on siinäkin opettaja!" päivittelivät palvelijat, "tapasipa kerran vertaisensa meidän Hillakin!" Eikä Kalle Lehtoapila viitsinyt mokoman, tyhjäpäisen mukulan tähden vaivautua runoilemaan, ei edes penkomaan entisiä runomuunnoksiaan roolivihkojen ja muun paperisohjon alta laatikkonsa poljalta.

Sunnuntaiaamuna Esti valmistautui lähtemään kirkkoon saadakseen hetken olla rauhassa serkultaan. Hän oli uupunut sielun ja ruumiin puolesta.

"Mihin aiot livistää?" Hilla ilmestyi hänen tielleen ulko-ovessa.

"Kirkkoon."

"Älä luule! Nyt filmataan."

"Kirkkoajan jälkeen sitten."

"Eipäs kuin heti!"

"En tahdo nyt!"

"No ole hyvä vain, ja älä tottele! En minäkään sitten huomenna ala koulua!"

"No jos niin on —" Esti seisoi siinä nolona.

Ja niin sitä alettiin taas. Hilla veti äitinsä laatikoista silkkinauhoja, töyhtöjä, hansikkaita, harsoja.

"Mitä sinä tahdot, anopin tuloa vai rokokoota?" kysyi hän.

"No anoppia."

"Mutta minäpä tahdon rokokoota!"

Niinpä syöksyttiin vintille, josta vanhojen arkkujen kätköistä löytyi mahtava varasto pönkkähameitten, peruukkien ja hännystakkien valmentamista varten. Esti osoittautuikin aika näppäräksi muotiompelijaksi. Hatut, saappaat, housut, viuhkat, päivänvarjot — kaikki kelpasi näille harrastelijoille.

Ja sitten pukeuduttiin mitä ihmeellisimpiin viittoihin, naurettaviin hiuslaitteisiin ja hattuihin. Ja isojen peilien edessä suoritettiin komeita hovikumarruksia ja puhuttiin ranskaa hiki päässä. Joitakin kohtauksia otettiin puutarhan huvihuoneessakin joidenkin pojantolvanoiden suu auki töllistellessä. Hilla oli ylpeä yleisömenestyksestä.

Sunnuntai-iltana oli Esti vielä väsyneempi ja masentuneempi kuin edellisenä iltana. Hän oli lopen kyllästynyt. Hän makasi hiljaa vuoteessaan koettaen kärsivällisesti odottaa Hillan sammuttavan kynttilän, jota oli käytetty viimeisessä kohtauksessa kreivillisessä makuuhuoneessa. Mutta Hilla hääräsi yhä pitkässä yöpaidassaan peilin edessä. Hän sitoili yhä erivärisiä nauhoja päähänsä ja viittoja hartioilleen. Oli jo myöhä ja Esti odotti.

"Sammuta jo, hyvä ihminen, se kynttilä! En uskalla nukkua, kun liehut siinä, sytyt vielä palamaan!" sanoi hän viimein surkeana.

"Enpäs sammuta!" kuului vastaus. "Sytytän vielä toisenkin." Hilla oikein innostui saadessaan vastustaa viimeiseen saakka. "Kaksi on liian vähän!" Ja hän juoksi saliin hakemaan vielä kaksi uutta. "Ei — nyt tiedänkin, mitä tehdään! Leikitään joulua! Tämä filmi päättyykin jouluun, eikä kreivittären karkaamiseen!" Ja ennenkuin Esti ennätti keksiä mitään vastajuonta, kantaa retuutti Hilla vierashuoneen ja salin kynttelikööt tyttöjen kamariin, niin että kristallihelyt kalisivat. Konttorihuoneestakin löytyi pari kynttilää. Kaikkiin hän sytytti tulet.

"Hei hei! On kivaa, kun joulu on kesällä! Mutta joulukuusi puuttuu!"

Sen sai komeasta araukaariasta, salista. Johtajanrouva oli tilannut tämän kasvin ulkomailta, koska eräässä vanhassa romaanissa oli sanottu, että rikkaat ihmiset kasvattavat näitä huonekasveina, koska ne olivat kovin kalliita ja hienoja. No nyt se ainakin tuli hyvään tarpeeseen ja oli aika lailla kuusen näköinen. Hilla oli väkevä, hän jaksoi kyllä raahata painavan kukka-astian ja itseään pitemmän havupuun jouluhuoneeseen. Kaapista löytyi yhtä ja toista hedelmää sen oksille sekä muutamia kynttilöitä sidottiin silkkinauhoilla oksiin.

Esti oli kohonnut istumaan vuoteeseen ja ristinyt kätensä polviensa ympärille. Kalpeana, silmät suurina hän seurasi Hillan häärimistä. Pienet kynttilänkuvat pilkoittivat hänen tummilta näyttävissä silmissään, kun hän sanatonna yhä tuijotti huoneen kirkkauteen ja Hillaan, joka liehui yöpaidassaan, hiukset hajallaan liekkien keskellä. Joka hetki hän pelkäsi tytön syttyvän tuleen. Onneksi ei kumminkaan niin käynyt.

Viimein Hilla väsyi leikkiinsä, jätti tavarat kaikki levälleen pitkin lattiaa ja tuoleja, sammutti tulet sekä heittäytyi tyytyväisyydestä ähkäisten levolle. Samassa hän jo nukkui, mutta Esti valvoi vielä pari tuntia sen jälkeen. Hän oli liian väsynyt ja liian huolestunut nukkuakseen.

Esti oli kaikesta huolimatta päättänyt to-

HMN huonekaluja valmistaa ja myy ainoastaan *Huonekaluliike Mikko Nupponen*

teuttaa tahtonsa oppilaaseensa nähden. Hilla antautuikin maanantaiaamuna hänen johdettavakseen. Esti oli niin vähäpätöinen, hän oli jo masennettu ja vahvempansa tahtoon taivutettu. Hilla voi nyt vaihteen vuoksi häntä totellakin. Koska tahansa hän taas tuon heikon hyttysen nujertaisi. — Näin Hilla tuumi ja rupesi lukemaan, kun luetettiin.

Palvelijat ihmettelivät sitä hiljaisuutta, joka lepäsi talon yllä koko aamupäivän. Tytöt olivat kadonneet jäljettömiin.

Viimein Siina, sisäkkö, hiipi keittiöön uutista tuoden. Se täytyi tärkeytensä vuoksi uskoa kuulijoille vain kuiskauksena:

"Voi mun päiviän! Ne pitävät koulua! Hilla neiti lukea pauhaa, niin että koulusali raikuu."

Ulla ja pyykkäri eivät ottaneet uskoakseen. Heidän täytyi hiipiä kouluhuoneen ovelle ja siinä uskoa! He eivät olisi malttaneet siitä poistuakaan, niin se oli somaa tuo lukeminen, ja Esti neiti tuntui aina lempeästi oikaisevan, kun meni vikaan.

"No niin, Hilla!" kuului sitten opettajan ääni. "Kieliä pitää lukea ääneen sisältä, ei siitä muuten hyvä tule. Ääntämisesi ei ole oikein hyvä saksassakaan, mutta ruotsissa se on vallan kehnoa. Otetaanpas nyt pieni kertaus suomen kieliopissa. Kirjoitetaan muutamia lauseita. Sepitä nyt ensin sellaisia, joissa esiintyy eri sijamuotoja!"

"En minä osaa enkä muista. Sanele sinä!" Äänessä oli jo hieman vastahakoisuutta. "Mutta jätetään se huomiseksi!"

"Hilla, toivon, että tottelet!"

"No, ala sanella!"

"Puutarhassa on kaunis omenapuu. Sen kukkien tuoksu vetää puoleensa mehiläisiä. Oksasta oksaan lennellen ne surinallaan —" lausui Esti neiti.

"Älähän niin sukkelaan", keskeytti oppilas, eikä sitten kuulunut vähään aikaan mitään. Tämä oli kuulijoista kovin juhlallista.

"No, jo on kirjoitettu", ilmoitti oppilas.

"— täyttävät ilman ja tuntuvat hyrisevän tyytyväisyydestä päästessään taakkoineen —"

Taas seurasi hiljaisuus. Kuuntelijat tulivat miltei liikuttuneiksi. He hiipivät pois. Talossa tuntui tapahtuneen suuri muutos, ja siihen oli vain yksi selitys: Hillassa oli tapahtunut muutos.

Mutta jos joku luuli, että Hilla muuttui sinä päivänä ja yht'äkkiä, niin hän erehtyi. Monta kovaa siinä vielä koettiin.

Muutamina päivinä totteli Hilla koulutuntien aikana opettajaansa jotenkuten, se on kyllä totta. Muulloin hän ei ollut luvannutkaan totella. Jos Esti siis kehoitti häntä lukemaan seuraavan päivän läksyn, karkasi hän heti tiehensä. Tai jos Esti onnettomuudekseen sattui häneltä pyytämään jotain apua, teki hän kiusallaan kaiken nurinkurisesti, jos mahdollista juuri päinvastoin, kuin oli tarkoitus. Opettajan täytyi hammasta purren taistella, ettei ryhtyisi suun täydeltä oppilastaan haukkumaan tai pillahtaisi itkuun heikkoudentunnossaan.

Muutamana iltana tuuli oli paiskannut auki salin ikkunan.

"Sulje ikkuna, Hilla hyvä!" pyysi Esti, "rajuilma nousee."

Sanaa sanomatta Hilla avasi toisenkin ikkunan tuulen puolelta. Vähät hän siitä välitti, piiskautuivatko uutimet, huonekasvit ja salin koruesineet rikki ja virtailiko sade huoneeseen. Esti suuttui ensi kerran todenteolla. Hänen kasvonsa punehtuivat ja kiivaita sanoja purkautui hänen huuliltaan, samalla kuin hän juoksi ikkunoita sulkemaan.

Jatkuu.

KESÄN HERKUT . . .

Jatk. siv. 93.

PUNAVIINIMARJAHILLO.

3 kg viinimarjoja
7 ½ dl. vettä
2,250 kg sokeria.

KARVIAISMARJASALAATTI.

2 kg karviaismarjoja
1 kg sokeria
4 dl. vettä
2 rkl. viinietikkaa.

MUSTAVIINIMARJAMEHU.

9 l. riivittyjä marjoja
4—5 l. vettä
300 g. sokeria mehulitraa kohti.

Marjat ja vesi keitetään ennen valuttamista.

VIINIMARJARAAKASOSE.

4 kg mustia tai punaisia viinimarjoja.
1 kg 600 g. sokeria
2 ½ tl. Atamon-jauhetta.

Marjat survotaan rikki, sokeri lisätään ja seosta sekoitetaan aivan hitaasti n. 1 tunti eli kunnes sokeri on täysin sulanut. Lopuksi lisätään Atamon, ja sose pannaan purkkeihin.

Herkkusuut, Hei!

Hedelmä- ja makeisliike

HENRI Oy.

Heikinkatu 20 — Puhelin 35 598
Raitiotieliikenteen vaihekohta

Helsinki

UUSI HUOMEN

I/I vsk. Smk. 30:—
I/2 vsk. Smk. 18:—

Kaikki tämän vuoden numerot vielä saatavissa.

Kaikkia

Kustannus-Oy.

Rastin

osakkaita pyydetään ensi tilassa perimään osakekirjansa tämän lehden toimistossa os. Helsinki, Neitsytpolku 7 klo 10—13. Leimavero Smk. 2:— kultakin osakkeelta on suoritettava samalla sekä lähetettäessä vielä lisäksi postikulut, vähintään Smk. 4:—.

JOHTOKUNTA.

O/Y **DAN. WARD** A/B

KUKKAKAUPPA HELSINKI

E. ESPLANADINKATU 20
Puh. 37 935 ja 26 117
ALEKSANTERINKATU 48
Puh. 31 535 ja 28 982
LASIPALATSI
Puh. 62 185

Aina suuri varasto aistikkaita sidontatöitä.
Kukkatilausvälityksiä maailman kaikkiin osiin.

Kesän kauneimmat kangasuutuudet ostatte edullisimmin meiltä

Iso Robertink. 11. Puh. 37 780, 37 627.

TE ALOITATTE
ONNEN MERKEISSÄ

kun annatte hänelle "neliapila"-kihlasormuksen! Meidän 18 karaatin tyylikkäät sileät sormuksemme, joita esitämme Teille monipuolisen valikoiman, on varustettu tällä rekisteröidyllä merkillä.

Hää- ja kihlajaislahjoina ovat hopeaesineet onnistuneimmat.

KULTASEPÄNLIIKE
E. NEVANRANTA
ISO-ROBERTINKATU 17

Rek. tav. merkki.

Yli 1000:lta myyjältä

voitte ostaa mainioksi tunnustettua paahdettua kahviamme. Monia eri hintaisia laatuja.

Erikoisuus **LOTTA N:o 220**
Käärön ($^1/_4$ kg.) hinta 10:25

On jo aika Teidänkin ryhtyä kokeilemaan tätä.

LAATUKAHVI OY.

HELSINKI — PUH. 26404

Kirjapainotöiden tarvitsijoille

ilmoitamme kohteliaimmin, että uusi ajanmukainen kirjapainomme toimitalossamme Kansakoulukadun 8:ssa suorittaa kaikkia kirjapainoalaan kuuluvia töitä kohtuullisiin hintoihin.

PYYTÄKÄÄ TARJOUKSIAMME

Kirjapaino- ja Kustannus-Oy. Liike

(Ajan Suunnan kirjapaino) **Helsinki, Kansakoulukatu 8. Puhel. 24 289 & 21 993**

Mk. 3:—

Kirjapaino- ja Kustannus-Oy. Liike. Helsinki 1938.